

РЕШЕНИЕ

№ 5010

гр. София, 21.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 31 състав,
в публично заседание на 27.06.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Веселина Женаварова

при участието на секретаря Розалия Радева, като разгледа дело номер **4540** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145-178 АПК във вр. с чл.68 от Закона за защита от дискриминация /ЗЗДискр./.

Делото, след частичното му прекратяване с Определение №4113/23.05.2022г., е образувано по жалба на К. И. А. срещу Решение №222/26.04.2022г. на Комисия за защита от дискриминация - 5-членен заседателен състав, постановено по преписка №540 по описа за 2020г., в частта му с която с което е установено, че с действията си жалбоподателката е извършила дискриминация под формата на „тормоз“ по смисъла на §1, т.1 от ДР на ЗЗДискр по признак „увреждане“ и „подбуждане към дискриминация“ по смисъла на §1, т.5 от ДР на ЗЗДискр по отношение на лицата, страдащи от заболяването „А.“; извършила е дискриминация под формата на „тормоз“ по смисъла на §1, т.1 от ДР на ЗЗДискр по признаците „лично положение“, „обществено положение“ и „политическа принадлежност“ по отношение на А. З., Г. С. и Х. П.. Решението е обжалвано и в частта му, с която за горните нарушения на антидискриминационното законодателство на основание 78, ал.1 от ЗЗДискр на К. И. А. е наложено административно наказание „глоба“ в размер на 500лв.

С жалбата се иска отмяна на решението, като са развити доводи, че същото е незаконосъобразно поради неправилно приложение на материалния закон, като необосновано и в несъответствие с целта на закона. Оспорват се изводите на Комисията за осъществен състав на дискриминация, изразяваща се в тормоз по признак „лично положение“, „обществено положение“ и „политическа принадлежност“. Жалбоподателят излага и аргументи, че в случая не са налице

елементите от фактическия състав на визираните форми на дискриминация и по отношение на хората, страдащи от болестта А.. Твърди, че публикувайки своето мнение с оценъчно съждение в електронно издание не е целяла настъпването на негативни последици спрямо конкретно лице или лица, страдащи от болестта. Излагат се съображения, че комисията не е предприела необходимите действия за задълбочен, всестранен и пълен анализ на доказателствата по преписката, поради което е достигнала до неправилни изводи. Жалбоподателят моли оспореното решение да бъде отменено.

Жалбоподателят К. И. А., в съд.з. чрез адв.Н., поддържа жалбата. Претендира за направените по делото съдебни разноски.

Ответникът - Комисия за защита от дискриминация, чрез процесуалния си представител юриск.Б. и в представено от нея писмено становище, оспорва жалбата. Претендира за юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на платеното от жалбоподателя адвокатско възнаграждение.

Заинтересованите страни - А. З. З., Г. С. С. и Х. Т. П., р.пр., не се явяват в съд.з. и не изразяват становище по жалбата.

Като взе предвид изложеното в жалбата, становищата на страните и като прецени по реда на чл.235 ГПК във вр. чл.144 АПК събраните по делото писмени доказателства, Административен съд София-град, 31 състав, прие за установено от фактическа страна следното:

На 12.10.2020г. в електронно издание „РИК.BG“ е публикувана статия обозначена като „ТОП НОВИНА“, със заглавие: „К. А.: Само хора с А. ще гласуват за кликата на Н.“. Статията е със следния текст:

„Горката К.!! Считам, че З., С. и П. са алтернатива за нацията. Само хора с А. ще гласуват за тази клика. Тя доста се постара да унищожи Б., да зачисти партията, да се обгради с глупаци.

Не беше това пътя за Б.. Нито един път не минава през колекция от некадърници. К. въввече партията в разпад. И каквито и патетични измислици да ръси, фактите остават непроменени. Цели епохи са ставали жертва на една личност, та камо ли една партия в деменция.

Две магарета може и да впрегнеш в Бюрото, но да впрегнеш магарията, за да постигнеш успех, няма как да стане. Когато си нелеп и арогантен реваншист, властта е просто рамка на празнотата в главата ти. Така и не разбрахме Б. партия на джендърите ли е, или партия на консервативната неуточненост?! Нищо. А. З. ще го измисли някой ден.“.

Производството пред Комисия за защита от дискриминация е образувано с Разпореждане №1549/20.10.2020г. на Председателя на Комисията за защита от дискриминация /КЗД/, въз основа на сигнал с вх. №60-00-33/19.10.2020г., подаден от Г. С. С., Х. Т. П. и А. З. З. срещу К. А. и Електронна медия РИК.BG във връзка с горната публикация. В сигнала са изложени твърдения за извършени действия, насочени към възбуждане на ненавист и вражда, а също така унижаване достойнството на човек или група лица по признак „увреждане“, извършени публично и с използване на средства за масова информация, като с горното изявление на К. А. е дадена обидна характеристика и се накърнява достойнството на хората, страдащи от болестта А. и е осъществена дискриминация на основаната на признак „увреждане“, под формата на „тормоз“, както и подбуждане към дискриминация.

В проведеното на 13.04.2021г. открито заседание на КЗД, от подателите на сигнала са заявени допълнително и защитените признаци „лично положение“ и „политическа принадлежност“, като с искане вх.№60-00-16/19.04.2021г. се твърди, че конкретното посочване на Г. С., Х. П. и А. З. и използваните след това определения и квалификации „глупаци“, „колекция от некадърници“, „магарета“, дори и да не е било с цел, е довело до резултат - създаването на негативен образ на Г. С., Х. П. и А. З. в обществото, в качеството им на членове на политическа партия и като обикновени граждани.

По повод сигнала е образувано производство по преписка № 540/2020г. Проведено е проучване по реда на чл. 54 и сл. от ЗЗДискр. и на страните е дадена възможност да се запознаят със събраните по преписката материали. В хода на производството от [фирма] е постъпило становище с вх. №16-20-1978/01.12.2020г., в което се оспорва основателността на жалбата, като се сочи, че чл.39, ал.1 от КРБ гарантира правото на мнение, а чл.40, ал.1 забранява цензурата; излагат се и твърдения, че която и да е болест не може да бъде окачествена като „увреждане“, поради липса на подобен законов текст, нито пък в случая може да се говори за цел накърняване на достойнството на лице и създаване на враждебна, обидна или застрашителна среда. Постъпило е становище с вх. №44-00-297/03.02.2021 г. по описа на КЗД и от К. И. А. чрез адв. Р. Н., че подаденият до КЗД сигнал е изцяло неоснователен. Излагат се съображения, че в дългогодишната си практика на журналист, А. никога и по никакъв повод не си е позволявала да третира дадено лице и/или група лица по по-неблагоприятен начин от друго/други на основата на защитени признаци; както и че разпространението на становища, мнения, оценки и т.н. от граждани, обществени деятели, журналисти, политици и др. чрез средствата за масово осведомяване, социалните и други медии, по отношение на длъжностни лица, представители на обществеността или други, заемащи важни политически или обществени позиции или упражняващи такива функции, е обстоятелство, неразривно свързано със самото им качество на публични фигури, на които са възложени важни за цялото общество задачи, за чието изпълнение са им предоставени съществени правомощия, при упражняването на които са длъжни да понесат една възможна по-голяма критичност и интерес към дейността им от страна на обществото. В този смисъл е изложено, че пресъздаването, посредством социална мрежа на гледна точка и изразяване на мнение по въпрос, вълнуващ българското общество, не може да се приеме за проява на дискриминация спрямо определени лица.

Видно от документите по преписката, преди издаване на процесното решение и преди проведените открити заседания, е изготвен доклад-заключение от определения докладчик по преписка №540/2020г. Представени са протоколи от проведени заседания на КЗД от 13.04.2020г. и 08.02.2022г.

В оспорената част от решение №222/26.04.2022г., Комисия за защита от дискриминация - 5-членен разширен заседателен състав, признава за установено, че А. е извършила дискриминация под формата на „тормоз“ по смисъла на §1, т.1 от ДР на ЗЗДискр. по признак „увреждане“ и „подбуждане към дискриминация“ по смисъла на §1, т.5 от ДР на ЗЗДискр по отношение на лицата, страдащи от заболяването „А.". С решението е установено също, че А. с действията си, е извършила дискриминация под формата на „тормоз“ по смисъла на §1, т.1 от ДР на ЗЗДискр. по признаците „лично положение“, „обществено положение“ и „политическа принадлежност“ по отношение на заинтересованите страни А. З., Г. С. и Х. П.. За тези нарушения, на основание

чл.78, ал.1 от ЗЗДискр, на К. И. А. е наложено административно наказание „глоба“ в размер на 500лв.

Решението е съобщено на жалбоподателя на 29.04.2022г., като жалбата срещу него е постъпила в КЗД на 12.05.2022г.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Жалбата е подадена в 14-дневния срок по чл.68, ал.1 ЗЗДискр., от активно процесуално легитимирано лице, срещу административен акт, който подлежи на съдебен контрол за законосъобразност, поради което следва да се приеме, че е допустима. По съществото ѝ съдът взе предвид следното:

Решението е постановено от компетентен орган, в надлежен 5-членен състав с оглед заявените дискриминационни признаци, във валидна писмена форма с реквизити по чл.66 ЗЗДискр. Разпоредбата на чл. 64 от ЗЗДискр. предвижда, че „решенията се вземат с обикновено мнозинство от членовете на заседателния състав и се подписват от него”, като при несъгласие на член от състава с решението на мнозинството последният го подписва с особено мнение, което мотивира. В случая решението е подписано с особено мнение от докладчика по преписката.

При извършената служебна проверка, съдът приема, че производството пред КЗД е развито законосъобразно съгласно нормите на ЗЗДискр. Спазена е разпоредбата на чл.54 ЗЗДискр., съгласно която след образуването на производство председателят на комисията разпределя преписката на състав, който определя между членовете си докладчик. Докладчикът е започнал процедура по проучване, съгласно изискването на чл.55 ЗЗДискр., в която е събрал писмени доказателства, необходими за пълното и всестранно изясняване на обстоятелствата. При осъществяване на своите правомощия комисията е съблюдала задълженията си по чл.56 ЗЗДискр. След приключване на проучването на страните е дадена възможност да се запознаят със събраните по преписката материали и да вземат становище. Докладчикът е изготвил заключение, като е представил преписката на председателя на състава, който е насрочил заседание. Страните са редовно уведомени за проведените заседания, на които са взели участие. Заседанията са били открити съобразно изискването на чл.61 ЗЗДискр. След изясняване на фактите председателят на състава е дал на страните възможност за становище. Решението е постановено от компетентен орган във валидна писмена форма; подписано е с особено мнение от докладчика по преписката.

Предвид гореизложеното, АССГ в настоящия състав приема, че оспорваното решение е валиден административен акт, постановен от компетентен орган, във изискуемата писмена форма с реквизити по чл.66 ЗЗДискр - по отношение на установеното нарушение, при спазване на процедурата по издаването му. При извършена проверка за издаване на оспорваното решение при спазване на разпоредбите на материалния закон, съдът приема следното:

С императивната разпоредба на чл.4, ал.1 ЗЗДискр е забранена всяка пряка или непряка дискриминация, основана, включително на ... политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане. По смисъла на ал.2 на същата норма пряка дискриминация е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по ал.1, отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства. В разпоредбата на §1, т.7 ДР на ЗЗДискр. е разписано определение на понятието „неблагоприятно третиране”, а именно - всеки акт, действие или бездействие, които водят до по-малко благоприятно

третиране на едно лице спрямо друго, въз основа на признаците по чл.4, ал.1 или могат да поставят лице или лица, носители на признак по чл.4, ал.1, в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица, т.е., което пряко или непряко засяга права или законни интереси. Според чл.5 ЗЗДискр., тормозът на основа на признаците по чл.4, ал.1, както и подбуждането към дискриминация, също са вид дискриминация. От анализа на цитираните норми следва изводът, че за да е налице проява на дискриминация по смисъла на ЗЗДискр е необходимо да са осъществени всички елементи от фактическия състав на приложимата специална правна норма, както от обективна, така и от субективна страна. Неправомерният диференциран подход към дадено лице или определен кръг лица трябва да е обвързан от признак по чл.4 от ЗЗДискр. В този смисъл не е достатъчно да се установи по-неблагоприятно третиране на определен кръг лица в конкретен случай, а е необходимо да се докаже още, че това третиране е извършено съзнателно по някои от признаците, очертани в чл.4 ЗЗДискр, като следва да е налице и пряка причинно-следствена връзка между неблагоприятното отношение и причината за него, като при всички случаи следва да се изразява в някой признак по чл.4, ал.1 ЗЗДискр. Законът цели установяване и санкциониране на всяко поставяне в неравностойно положение според признаците, изброени в разпоредбата на чл.4, ал.1 ЗЗДискр. или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Р. България е страна.

По смисъла на §1 от ДР на ЗЗДискр, т.1, "тормоз" е всяко нежелано поведение на основата на признаците по чл. 4, ал. 1, изразено физически, словесно или по друг начин, което има за цел или резултат накърняване достойнството на лицето и създаване на враждебна, принизяваща, унижителна, обидна или застрашителна среда; а според т.5 "подбуждане към дискриминация" е пряко и умишлено насърчаване, даване на указание, оказване на натиск или склоняване към извършване на дискриминация.

С разпоредбата на §1, т.1 от ЗЗДискр., която дефинира тормоза, законодателят не санкционира абстрактни съждения, писания и идеи, насочени към неопределен кръг лица, носители на защитени признаци, а конкретно поведение /изразено чрез слово, писмо, телодвижение и пр./, насочено срещу конкретно лице или лица и накърняващо правата и доброто им име. Колкото до тълкуването на пар. 1, т. 1 от ДР на ЗЗДискр. /"създаване на враждебна, обидна или застрашителна среда"/, се приема, че то има предвид създаването на атмосфера, наситена с враждебност на конкретно място – работно място, учебно заведение, държавно учреждение, търговски обект и пр. С. тълкуване на §1, т.1 ДР ЗЗДискр налага извод за необходимостта от кумулативно наличие на нежелано поведение, което има за цел или резултат накърняване на достойнството на конкретно лице, и създаване за него на враждебна, обидна или застрашителна среда. Тази среда като вид социум следва да е с конкретно обособима топография – частен или търговски обект, работно място, учреждение, университет, училище, религиозен храм, дом и др.

В процесния случай публикуваната статия в „РИК. BG“ на жалбоподателката не може да представлява дискриминация под формата на „тормоз“ по смисъла на чл.5 от ЗЗДискр, нито пък „подбуждане към дискриминация“ съгласно §1, т.5 от ДР към ЗЗДискр. При внимателен прочит на изявлението на А., се установява, че в същото не се съдържат словесни изрази, насочени да подтикнат конкретни субект/субекти да извършат дискриминация; като не се установява и изказването да цели създаването на враждебна, обидна или застрашителна среда за лица, страдащи от болестта А..

Несъответни на закона и на доказателствата по делото са изводите на КЗД, че с публикуването на статията К. А., е създала обидна среда за лицата страдащи от заболяването „А.“. Не са изложени от страна на органа съображения за приетия от него извод, че публикацията е реализирана именно с такава цел. С оглед горното съдът намира, че в случая не може да се приеме, че с изявлението си К. А. е извършила дискриминация по отношение на лицата, страдащи от заболяването „А.“.

По изложените по-горе съображения относно липсата на цел за създаване на конкретна враждебна, обидна или застрашителна среда, съдът приема, че не са налице и елементите на фактическия състав на тормоза, на основаната на признаците „лично положение“, „обществено положение“ и „политическа принадлежност“, и по отношение на лицата А. З. З., Г. С. С. и Х. Т. П.. В случая не е налице елемент от фактическия състав на тормоза - накърняване на достойнството и създаване на нежелана в отрицателен аспект среда по отношение на обекта на дискриминация. Съдът приема и, че в процесния случай в публикуваната в електронната медия статия, А. е изразила свое лично мнение по конкретен въпрос. Съдът не приема изводите на КЗД, че това представлява дискриминация под формата на „тормоз“, а намира, че става въпрос за излагане на журналистически анализ по отношение на политическия живот в страната. В този смисъл посочената в статията политическа партия-Б., като част от този политически живот и участник в процеса в едно демократично общество е нормално да бъде обсъждана, дори и критикувана. Следва да се отбележи, че всяка политическа партия и лицата, които я представляват са били, са и ще бъдат обект на критика от множество журналисти, общественици и граждани. Безспорно е, че лицата, които са сезирали КЗД са политици, а независимо в коя политическа партия членува един политик или съответно представлява, няма как да не бъде обект на критично обсъждане и коментари в едно демократично общество.

Съобразно формираната вече съдебна практичка, когато не се касае за превратно упражняване на правото по чл.39, ал.1 от Конституцията на Република България, твърдения и оценки могат да се разпространяват свободно. Не е противоправно поведението при изказани мнения с негативна оценка, пряко или косвено засягащи конкретно лице, когато името му се коментира или се предполага във връзка с обществен въпрос, свързан с неговия пост, дейност или занятие (решение на ВКС, III г. о. по гр. д. № 1438/2009 г. Свободата на изразяване на мнение е изключена в случаите, визирани в чл.39, ал.2 КРБ (решение на ВКС, I г. о. по гр. д. № 5059/2008 г.), но във всеки друг случай лицата могат да разпространяват правомерно свои или чужди оценъчни съждения в печатни или електронни произведения.

В Решение № 7 от 4 юни 1996 г. по конституционно дело № 1 от 1996 г., съдът изрично признава, че „възможността да се осъществи намеса в правото свободно да се изразява мнение, когато то се използва за накърняване на правата и доброто име на другото, е най-голяма, тъй като по този начин се охраняват заинтересованата страна съгласно чл.4, ал.2 и чл.32, ал.1, изр. 2 от Конституцията“. По-нататък в същото решение съдът отбелязва: „това конституционно ограничение не означава, че не може да бъде осъществявана публична критика, особено на политически фигури, държавни служители и държавни органи“. С оглед на това, за процесния случай настоящият състав

прави извод, че критикуването на политици, представляващи основна политическа сила, следва да се разграничава от случаите, когато обективно се засяга личната сфера на определено лице. Първият случай обхваща именно хипотезата на чл.39, ал.1 от КРБ, когато едно лице изразява мнение, което представлява гражданска позиция по определен въпрос, докато второто е забранено поведение, което може да се приеме за престъпление. Виждането на законодателя за последното е породено като защитна реакция от накърняване на иманентно присъщото на личността достойнство и право на личен живот. Т.е негативното изразяване като оценъчен елемент за определена обществена ситуация, не може да представлява дискриминация по своето естество по смисъла на чл.5 ЗЗДискр. Обратното означава да се тълкува повратно закона и да се ограничи упражняването именно на едно конституционно право, установено в чл.39, ал.1 КРБ, каквото е изразяването на мнение, което в една правова държава е недопустимо.

В заключение следва да се отбележи и, че неуместните коментари, обективиращи липса на добър тон, дори действително да присъстват в публикацията, сами по себе си не представляват проява на дискриминация, дори когато интерпретират теми, свързани със защитените от ЗЗДискр. признаци. Обратно, в общия случай, както и в настоящия, такива коментари обективират интензивен негативизъм към обкръжаващата автора среда, основан на негови лични виждания, а не на дискриминация.

По изложените съображения съдът намира, че не е доказан фактическият състав на дискриминация под формата на „тормоз“ по смисъла на чл. 5 от ЗЗДискр. във вр. с § 1, т. 1 и 5 от ДР на ЗЗДискр. След като не е безспорно установено наличието на тормоз по признак „увреждане“ и „подбуждане към дискриминация“ по смисъла на нарушение на §1, т.5 от ДР на ЗЗДискр по отношение на лицата, страдащи от заболяването „А.“, както и „тормоз“ по смисъла на §1, т.1 от ДР на ЗЗДискр. по признаците „лично положение“, „обществено положение“ и „политическа принадлежност“ по отношение на А. З., Г. С. и Х. П., незаконосъобразно е решението, с което се установява, че от страна на К. И. А. е извършена дискриминация по смисъла на ЗЗДискр.

Предвид горното, доколкото не се установява К. А. да е извършила горните нарушения, ще следва да бъде отменено и оспореното решение на КЗД, с което на основание чл.78, ал.1 от ЗЗДискр й се налага административно наказание „глоба“.

С оглед изхода на спора и като взе предвид направеното от пълномощника на ответника по жалбата възражение за прекомерност, като и с оглед фактическата и правна сложност на делото, на жалбоподателят ще следва да се присъдят съдебни разноски за адвокатско възнаграждение в размер на 1500лв., от общо платените от него 2400лв. Направените разноски за адвокатски хонорар в производството пред КЗД не могат да се присъдят по реда на чл.143, ал.1 АПК, касаещ само такива направени в производството по отмяна на вече издадения административен акт, но не и в това по издаването му.

Така мотивиран, Административен съд София-град, Второ отделение, 31-ви състав:

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение №222/26.04.2022г. на Комисия за защита от дискриминация - 5-членен заседателен състав, постановено по преписка №540 по описа за 2020г., в частта му, с която с което е установено, че с действията си К. И. А. е извършила дискриминация под формата на „тормоз" по смисъла на §1, т.1 от ДР на ЗЗДискр по признак „увреждане" и „подбуждане към дискриминация" по смисъла на нарушение на §1, т.5 от ДР на ЗЗДискр по отношение на лицата, страдащи от заболяването „А."; извършила е дискриминация под формата на „тормоз" по смисъла на §1, т.1 от ДР на ЗЗДискр по признаците „лично положение", „обществено положение" и „политическа принадлежност" по отношение на А. З., Г. С. и Х. П.; и в частта му, с която за горните нарушения на антидискриминационното законодателство на основание 78, ал.1 от ЗЗДискр на К. И. А. е наложено административно наказание „глоба" в размер на 500лв.

ОСЪЖДА Комисия за защита от дискриминация да заплати на К. И. А. съдебни разноски в размер на 1 500 (хиляда и петстотин) лева.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховен административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: